

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Under de langstrakte forhandlinger i 1970'erne og 1980'erne om FN's nye Havretskonvention var der bred tilslutning til anerkendelse af et søterritorium på 12 sømil. Dette synspunkt fandt da også udtryk i den endelige Havretskonvention, der blev vedtaget i 1982, og som trådte i kraft den 16. november 1994. I konventionens art. 3 hedder det således: »Enhver stat har ret til at fastsætte bredden af sit søterritorium op til en grænse på højst 12 sømil målt fra de i overensstemmelse med denne konvention fastsatte basislinier. «

Allerede ved konventionens vedtagelse havde over 100 lande udvidet deres søterritorium til 12 sømil. Af Danmarks nabolande udvidede Polen i 1978, Sverige i 1979, det tidligere DDR i 1985 og UK i 1987. Senest har Tyskland udvidet søterritoriet med virkning fra 1. januar 1995. Norge overvejer at udvide.

Retten til at udvide søterritoriet til 12 sømil har således længe været almindeligt anerkendt i folkeretten.

En udvidelse af Danmarks søterritorium fra de nuværende 3 til 12 sømil, der således kan ske, uanset Danmark endnu ikke har ratificeret Havretskonventionen, indebærer en geografisk udstrækning af Danmarks højhedsret (suverænitet). Dette åbner mulighed for at fastsætte og håndhæve danske regler - både offentligtretlige regelsæt, herunder straffeloven, og privatretlige regelsæt - i et bredere bælte af farvandene omkring Danmark.

En sådan udvidelse af Danmarks søterritorium er navnlig forbundet med fordele i henseende til bekæmpelse af overtrædelser af bl.a. straffeloven, lov om euforiserende stoffer, udlændingelovgivningen og natur- og miljøbeskyttelseslovgivningen. Hertil kommer forsvarsmæssige fordele.

Hvad angår bekæmpelsen af overtrædelser af straffeloven, lov om euforiserende stoffer og udlændingelovgivningen, vil udvidelse af søterritoriet bl.a. betyde øgede muligheder for at gribe ind over for narkotikasmugling og organiseret menneskesmugling ad søvejen.

En stat har en noget videre adgang til ensidigt at fastsætte og håndhæve miljøregler inden for søterritori-

riet end inden for en eksklusiv økonomisk zone, som Danmark oprettede den 1. juli 1996, jf. lov nr. 411 af 22. maj 1996 om eksklusive økonomiske zoner. En udvidelse af søterritoriet vil derfor principielt give Danmark mulighed for yderligere at styrke såvel den forebyggende som den genoprettende indsats over for miljøfarer og forurening.

Som en langsigtet sikkerheds- og forsvarsmæssig foranstaltning må det anses for naturligt for Danmark at foretage en udvidelse af søterritoriet i overensstemmelse med folkeretten. Udvidelsen vil således indebære en geografisk indskrænkning af fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers bevægelsesfrihed i og over farvandene omkring Danmark.

En udvidelse af søterritoriet vil som udgangspunkt kunne forbedre sejladsikkerheden med hensyn til transport af særligt farlige laster, eftersom skibe, der er omfattet af lodspligt ved besejling af danske havne, vil være forpligtet til at have dansk lods ombord under en større del af sejladsen end tilfældet er i dag. I visse farvandsområder vil en udvidelse af området for lodspligt i realiteten ikke medføre forbedring af sejladsikkerheden, ligesom en flytning af de eksisterende på- og afsætningssteder for lods ud til 12 sømil fra kysten ud fra sejladsikkerhedsmæssige hensyn i visse tilfælde vil være uforvarselig. Forsvarsministeren har derfor til hensigt at fritage disse farvande for lodspligt, jf. lodslovens § 8, stk. 4, hvorefter forsvarsministeren under særlige omstændigheder kan fritage for lodspligt i visse farvande.

2. I visse tilfælde vil det ikke være hensigtsmæssigt at udvide til de fulde 12 sømil eller, hvor der ikke er 2 x 12 sømil mellem Danmark og nabostaterne, helt ud til midtlinjen.

En fuld udvidelse ville i visse områder i Kattegat og Østersøen indebære, at farvande, der hidtil har været åbent hav, ville blive helt dækket af dansk, respektive svensk eller tysk territorialfarvand. Der ville herved opstå nye internationale stræder i Havretskonventionens forstand. Ved et internationalt stræde forstås et stræde, som benyttes i international sejlads fra en del af det åbne hav eller en eksklusiv økonomisk zone til